

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—.
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Eno leto hitlerjanstva.

Predzadnji dan januarja je preteklo leto, odkar je narodni socializem s Hitlerjevim državnim kanclerstvom prevzel oblast v Nemčiji. Dne 30. januarja 1933 je bil Hitler imenovan za državnega kanclerja. To je prišlo iznenada za inozemstvo, pa tudi za širše kroge v Nemčiji. Kaj je pri tej velevažni spremembi odločevalo, je zagrnjeno s koprano tajnosti. Govorilo se je o tem, da so takrat častniki nemškega Reichwehra pripravljali nekako zaroto zoper Hitlerja. Koliko je resnice na teh govoricah, se doslej vsaj v inozemstvu ni moglo ugotoviti.

Bilanca enega leta hitlerjanstva na vladi za narodno-socialistično stranko ni ugodna. Mi smo toliko objektivni, da priznamo, da v enem letu ne more nobena stranka oživitviti svoj program tako, da bi se mogla izreči dokončna sodba. Vendar pa enoletna doba zadostuje, da se pokaže duh, ki tiči za besedami programa, da se v določenih obrisih začnejo črtati smernice, ki se bo v njih gibalo strankino delovanje v notranji in zunanji politiki. In vprav v tem smislu je treba poudariti: narodni socializem je veliko obetal in veliko hujskal. Obete ni izpolnil, s hujskanjem pa nadaljuje.

Adolf Hitler je kmalu potem, ko je dobil oblast v roke, opredelil svojo četrtletko, svoj program za 4 leta. Kot nalogo 1. leta je določil: odstranitev brezposelnosti, ustvaritev podlage za izvedbo socialnega programa stranke, ter očiščenje uprave v državi in v deželah. Nemško ljudstvo se bo osvobodilo suženjstva versajske mirovne pogodbe. Ustvarilo se bo edinstvo nemškega ljudstva. Ta četrtletka, ki je bila kot program proglašena ne samo o priliki volitev, marveč tudi po volitvah kot delovni program ljudstvu odgovorne vlade, sme služiti kot merilo za presojo narodno-socialističnih vladnih uspehov.

Kar se tiče števila brezposelnih, je to število v Nemčiji od 1. januarja do 31. decembra 1933 padlo od 5.7 milijonov na 4 in pol milijona. Število tistih, ki živijo kot brezposelni od državne podpore, znaša po najnovejših zanesljivih podatkih 16 milijonov. O kakšni odstranitvi brezposelnosti ni niti sledu. Majhen uspeh, ki se je dosegel, je bil dosežen tako, da je 400.000 možkih bilo sprejetih v napadalne oddelke in druge formacije narodno-socialistične stranke, katere sedaj vzdržuje država. Veliko izdaje država tudi za delovno

oskrbo (da oskrbi brezposelne z delom). V to svrhu sta bili obljubljeni iz državne blagajne 2 milijardi mark, od katerih je doslej bilo izplačanih 600 milijonov.

Osebnost gospodarstvo nazaduje. Obljube, katere so se dale nemškemu kmetu, se niso izpolnile; gmotno stanje kmeta ni nič boljše ko prej. Agrarna reforma ni izvedena, o notranji kolonizaciji (naselitvi) še tudi ni nobenega sledu. Od industrij so nekoliko napredovale težka, tekstilna in industrija z usnjem, vse druge so nazadovale. Nemška zunanja trgovina je padla po obsegu in vrednosti izvoženega blaga. Ta trgovina sedaj komaj prispeva 400 milijonov mark k odplačilu dolgov Nemčije inozemstvu. Izvoz v sovjetsko Rusijo je l. 1933 sicer še znašal po vrednosti 131 milijonov, sedaj pa vedno bolj pada.

V zunanji politiki izkazuje enoletna bilanca hitlerjanstva velike, skoro same pasive. Zunanji svet hitlerizmu ne zaupa, in to tem bolj, ker Nemčija noče nič slišati o tem, da bi se pridružila drugim državam v njihovem stremljenju po razoroženju, marveč zahteva za se pravico, da svojo dosežanjo oboroženost pomnoži. Da bi ta svoj cilj dosegla, je izstopila iz Zveze narodov. Posledica je bila, da je Nemčija zapadla osamljenosti. Po Evropi se je razpredla mreža pogodb o nenapadanju. Nemška vlada se je krčevito trudila, da bi se iz te mreže osvobodila. Začela je pogajanja z različnimi državami, ki so po veliki večini ostala brezuspešna. Le s Poljsko se je posrečila sklenitev ne-

napadalne pogodbe. Zato pa bo hitlerizem za dobo 10 let moral opustiti napadanje poljskega koridorja (zveze) do morja.

Vsa veličina nevarnosti, ki preti miru v Evropi od nemškega narodnega socializma, pa je izražena v nemško-avstrijskem sporu. Hitlerizem hoče Avstrijo Nemčiji pridružiti. Tla za to naj pripravi terorizem narodnih socialistov v Avstriji, ki z demonstracijami, požigi, uboji, metanjem bomb in drugimi nasilnimi sredstvi vplivajo ustrahovalno na ljudstvo, da bi ga prisilili k priklonitvi hitlerjevski Nemčiji. Ta narodno-socialistična nasilna propaganda je Nemčijo doslej stala že nad 300 milijonov mark. Kljub protestom Evrope noče hitlerizem popustiti od te točke svojega programa. V svojem govoru, ki ga je imel Hitler na seji nemškega parlamenta ob 1. obletnici svoje vlade, je z ozirom na Avstrijo izjavil: »Zdi se mi samo po sebi razumljivo, da se ideja, ki je zgradila in globoko vzvalovila ves nemški narod, ne bo ustavila na meji sosedne države, ki je po krvi in po jeziku nemška, ki je v zgodovini pod imenom nemška vzhodna marka skozi dolga stoletja bila bistven del nemške države.«

Hitlerizem torej noče odmakniti svojih rok od Avstrije. On sanja san Velike Nemčije, v kateri bo sedanja Avstrija tvorila bistven del. In vprav v tem je velika nevarnost hitlerizma za ohranitev miru v Evropi. Avstrijsko vprašanje ni vprašanje Nemčije, marveč je vprašanje Evrope. Evropa ne more mirno gledati in tudi ne bo gledala, da bi država, ki je po svetovni vojni v novi obliki vznikla ob Donavi kot mednarodno jamstvo miru in sred-

K spremembi francoske vlade. Levo predsednik francoske republike Lebrun, ki je poveril sestavo nove vlade radikalnemu socializmu Daladieru — desno.